

НАСИЛСТВО е секоја намерна употреба на физичка или психичка сила/моќ. Може да биде во форма на закана или пак да вклучува употреба на сила, насочена кон себе си, кон друго лице, или кон некоја група/заедница. Завршува (или може да заврши) со физичка повреда, со смрт, со психичка штета, со нарушувања во развојот, или со загуба.

(Светска Здравствена Организација)

Насилник е оној кој нанесува телесна болка, или пак, ги повредува чувствата. Тоа може да го прави на едно лице или на повеќемина.

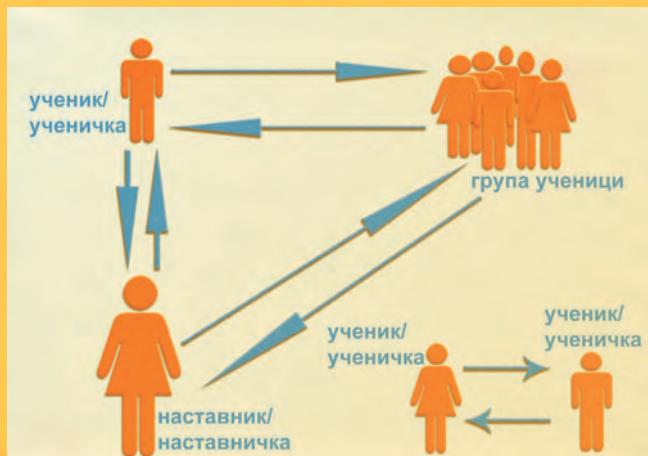
Лицето или групата кои насилникот ги повредува се **ЖРТВИ** на насилство.

На училиште, жртва на насилство може да биде:

- ученик/чка,
- група ученици,
- наставник/чка, или
- други возрасни вработени во училиштето.

Сите тие можат да бидат и насилници.

Флаерот е резултат на соработката меѓу наставниците вклучени во проектот Училиште по мерка на детето (димензијата Здравје, безбедност и сигурност) и експертите од Центарот за Човекови права и Разрешување Конфликти. Во проектот учествуваа следниве 10 основни училишта: „Горги Сугарев“-Битола, „Малина Поп-Иванова“-Кочани, „Васил Главинов“-Скопје, „Санде Штерјоски“-Кичево, „Јордан Хаџи-Константинов-Цинот“-Велес, „11th Октомври“-Скопје, „Гоце Делчев“-Скопје, „Братство-Башкими“-Гостивар, „Димитар Влахов“-Штип, „Крсте Петков Мисирков“- Радовиш Уредници: Николина Кениг, Виолета Петроска-Бешка, Дизајн: Сашо Н. Алушевски

НАСИЛСТВО на училиште може да биде **ФИЗИЧКО** кога има:

- штипење, гребење и бодење
- ставање сопки
- принудно влечење (пример: за облека, за коса или за делови од телото)
- стискање и притискање некого
- удирање со дел од телото (пр, клоцање, удирање со глава, удирање шлаканица, бокс или „чврга“)
- удирање со предмет (пример: со креда, со дневник, со стапче)
- удирање од предмет (пример: од клупа, од сид, од врата)
- меѓусебна тепачка
- нанесување повреди со ладно оружје (пример: со нож, со боксер, со ланец, со шипка)
- нанесување повреди со огнено оружје (пример: со пиштол, со петарда)
- друга активност насочена кон нанесување физичка болка или физичка повреда

НАСИЛСТВО на училиште може да биде и **ПСИХИЧКО**:

- навредување, исмевање и критикување пред други (пример: давање погрдни имиња, припишување негативни особини...)
- користење пцости
- заканување и застрашување
- изнудување (пример: пари, признание) и принудување (пример: да се избега од час, да се каже лага)
- игнорирање и отфрлување некого
- озборување и ширење невистини за други
- носење оружје (пример: нож, метален боксер, пиштол)
- земање нешто туѓо без прашање и оштетување нешто туѓо
- друга активност насочена кон повреда на чувствата

Како посебен вид насилиство се издвојува и **СЕКСУАЛНОТО НАСИЛСТВО** кое може да се јави како: сексуално **ВОЗНЕМИРУВАЊЕ** или како **СЕКСУАЛНО ЗЛОСТАВУВАЊЕ**

Сексуално насилиство може да спроведува:

- соученик/соученичка, наставник/наставничка, директор/директорка или друг возрасен во училиштето и вон него
- лице од ист или спротивен пол
- лице кое не е ни свесно дека неговото/нејзиното однесување претставува сексуално насилиство – важно е дека жртвата го доживува неговото/нејзиното однесување како сексуално насилиство

Возрасните во училиштето **СЕКСУАЛНО ВОЗНЕМИРУВААТ** ученик или ученичка кога:

- непотребно и/или непосакувано физички ги допираат (пример: бакнуваат, галат, штипнуваат, потчукуваат),
- прават шеги и непотребно користат зборови со сексуално значење (пример: користат пцости, кажуваат „мрсни“ вицови),
- им пишуваат и/или праќаат пораки со сексуално значење (пример: електронски пораки, графити),
- им даваат коментари со сексуално значење (пример: даваат комплименти за физички изглед),
- употребуваат гестикулации со сексуално значење (пример: покажување среден прст),
- сиркаат (пример: во тоалети и соблекувални, „под фустан“),
- им фотографираат делови од тело со сексуално значење,
- ги озборуваат со сексуално значење (пример: зборуваат кој кому му се допаѓа, кој бил чие момче),
- им поставуваат прашања за нивниот интимен живот,
- ги изложуваат на порнографски материјал,
- им вршат упад во приватноста (без дозвола читаат СМС пораки, дневници и сл.),
- повторувано и често ги повикуваат насамо,
- користат други облици на однесување со/кон учениците, кои имаат сексуално значење, а со кои предизвикуваат повреда на достоинството на лицето и/или создаваат непријателско, заканувачко или понижувачко опкружување.

Врсниците **СЕКСУАЛНО ВОЗНЕМИРУВААТ** ученик или ученичка кога ги прават истите работи што се наредени кај возрасните, а притоа се непосакувани од учениците на кои им се упатени, кои така стануваат жртви на сексуално насилиство.

При **СЕКСУАЛНО ЗЛОСТАВУВАЊЕ** децата се користат за сексуално угодување на возрасен или постаро дете, при што детето-жртва е ставено во ситуација да посматра или да учествува во сексуални активности.

Посебни облици на насилиство се **ВАНДАЛИЗАМ** и **МЕЃУВРСНИЧКО МАЛТРЕТИРАЊЕ**

Вандализам е кога злонамерно се оштетуваат предмети или објекти во туѓа сопственост.

Примери за вандализам се:

- кршење прозорци
- дупчење гуми на возила
- пишување по сидови/клупи
- внесување вирус во компјутер

Меѓуврсничко малтретирање се случува тогаш кога еден ученик или група ученици повоќепати намерно повредуваат некој соученик или соученичка кој/која нема сила или храброст да се спротистави или да го спречи насилиството.

**На училиште не смее да има насилиство.
Затоа, треба да се пријави на наставник/наставничка, или на педагогот/психологот, или на друг возрасен во училиштето на кои најмногу им се верува.**

Финансирано од UNICEF

насилиство?

DNUNE?

ŞİDDET

насилиство?

violencia

насилиство?

насилиство?